

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne.

Viite:

Haasio, A. 2019. Sivistisyhteiskunnan raunioilla. Ilkka 22.11.2019, 22.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sivistysyhteiskunnan raunioilla

Kolumni

Sivistys ei ole vain kirjoista opittua tietoa. Se on viisautta, avarakatseisuutta ja henkistä kehittyneisyyttä. Sivistys on kuin viini, joka kehittyy ajan myötä. Jos viiniä ei kuitenkaan varastoida oikein, se menee pilalle ja etikoituu.

Suomalainen yhteiskunta panostaa tuottavuuteen ja tehokkuuteen. Valitettavan usein vain se tieto, josta on välitöntä konkreettista hyötyä, koetaan tärkeäksi.

Käytännössä tämä näkyy eri oppilaitoksissa esimerkiksi yleissivistävän opetuksen karsimisena. Historiaa, filosofiaa ja muita humanistisia aineita opetetaan yhä vähemmän. Samalla meitä kasvatetaan arvostamaan vain ulkoisia ja pinnallisia asioita. Raha pyörittää maailmaa, monipuoliseen yleissivistykseen kiinnitetään yhä vähemmän huomiota.

Rock-yhtye Apulannan sanoin ”viisaus ei asu meissä”. Se on yksi sivistyksen kivijalka, jota ei opi ta kirjoista.

Hyvä yleissivistys on kuitenkin tärkeää, että voimme hahmottaa asioita laajalta, ymmärtää asioiden syy-seuraussuhteita ja suhtautua avarakatseisesti moniarvoiseen maailmaan, toimia viisaasti.

Alexander von Humboldt mää-

Ari Haasio

Kirjoittaja on filosofian tohtori ja SeAMK:in yliopettaja

Kansa, joka ei tunne menneisyyttään, ei hallitse nykyisyyttään, eikä ole valmis rakentamaan tulevaisuutta.

rittelikin aikanaan monipuolisen yleissivistyksen olevan hyvä elämän perusta. Se mahdollistaa asioiden ymmärtämisen ja avarakatseisen suhtautumisen eri ilmiöihin.

”Kansa joka ei tunne menneisyyttään, ei hallitse nykyisyyttään, eikä ole valmis rakentamaan tulevaisuutta”, kenraali Adolf Ehrnrooth totesi aikoinaan osuvasti. Sama koskee myös muuta kulttuurista perintöämme.

Surullisinta on, että kun historiaa ei tunneta, yksittäisiä menneisyyden tapahtumia tulkitaan väärin. Nykyisyys on menneisyyden summa ja historiattomuus on sivistyksen rappio.

Sivistymättömyys näkyy yhteiskunnassamme monin tavoin. Se on

uhoa, suvaitsemattomuutta ja pahimmillaan jopa väkivaltaa.

Kaikki nuo valitettavat ilmiöt johtuvat ennen muuta tietämättömyydestä ja sivistymättömyydestä. Suvaitsemattomuus ja siitä johtuva väkivalta ja viha johtuvat ennakkoluuloista ja peloista. Niiden taustalla on usein tietämättömyys ja sivistymättömyys. Kun sivistys katoaa, alkaa anarkia.

Sivistys ei synny itsestään. Se kasvaa ja kehittyy pikkuhiljaa. Koulutus luo perustan, mutta yhtä lailla esimerkiksi kodin merkitys on suuri. Sivistystä voi ruokkia ja kehittää läpi elämän. Silloin jos oppilaitoksilta viedään edellytykset kehittää sivistyksen peruspilareita ja panostetaan ainoastaan tuottavuuden ja tehokkuuden kannalta keskeiseen opetukseen, liikutaan heikoilla jäillä. Yhtä lailla kulttuurin eri muodot teatterista kirjallisuuden ja niiden tuntemus ovat osa sivistystä.

On surullista, että elämme wikipediayhteiskunnassa, jossa ihmisen onnistuminen mitataan pankkitilin saldona ja prameina ulkoisina tunnusmerkkeinä. Kun sivistys on vain juhlallinen sana ja monipuolinen kulttuurinen tuntemus on vaihtunut yksipuoliseen itsensä viihdyttämiseen, olemme kulttuurin ja sivistyksen raunioilla.